

UMEÅ UNIVERSITET

Avgångsenkät för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet

**Rapport från 2016
års avgångsenkät**

Planeringsenheten

www.planering.umu.se

Dnr FS 1.6.2-909-17

Innehåll

1. SAMMANFATTNING	6
2. INLEDNING	8
3. FAKULTET	8
4. KÖN, ÅLDER OCH SOCIALA FÖRHÅLLANDEN	8
5. ANTAGNING, TIDIGARE EXAMEN OCH MOTIV	9
6. TILLFREDSTÄLLELSE MED UTBILDNINGEN	9
7. ARBETSMILJÖ	10
8. VETENSKAPLIG MILJÖ	11
9. STUDIERNAS	11
10. INDIVIDUELL STUDIEPLAN	14
11. HANDLEDNING	14
12. KUNSKAPER	16
13. FRAMTIDA KARRIÄR OCH ARBETE	17
14. FÖRÄNDRINGAR FÖR ATT FÖRBÄTTRA KVALITETEN	19
15. DISKUSSION OM ÅTGÄRDER	20
16. SAMMANSTÄLLNING AV ETT ANTAL SVAR UTIFRÅN RESULTATEN FRÅN AVGÅNGSENKÄT FÖR UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ VID UMEÅ UNIVERSITET ÅREN 2014-2016	22
Bilaga 1. KOMMENTARER FRÅN DOKTORANDERNA	22
Bilaga 2. ENKÄTFRÅGORNA PÅ SVENSKA	25
Bilaga 3. GRAFER ÖVER ENKÄTSVAREN FÖR VARJE FRÅGA OM KUNSKAPSMÅLEN OCH ANDRA FÄRDIGHETER SOM UMEÅ UNIVERSITET ANSER VARA VÄRDEFULLA	32

1. SAMMANFATTNING

I arbetet med kvalitetssäkring av utbildning på forskarnivå ingår en avgångsenkät för de som står i begrepp att disputerar. Avgångsenkäten besvaras 3 veckor före disputation och innehåller frågor och påståenden om doktorandernas sociala bakgrund och om hur de uppfattar den vetenskapliga miljön och arbetsplatsmiljön. Den innehåller frågor om hur doktoranderna uppfattar utbildningens innehåll, avhandlingsarbetet och vilka kunskaper som utbildningen gett, men enkäten ger även en indikation om vilka framtida arbetsuppgifter som väntar direkt efter disputationen.

Svarsfrekvensen för 2016 var 66 procent. Tidigare år har svarsfrekvensen varit närmare 80 procent. Den relativt låga svarsfrekvensen innebär att mindre procentskillnader när det gäller jämförelser över tid inte bör övervärderas eftersom dessa skillnader kan vara slumpmässiga. Sammantaget kan det dock konstateras att resultaten i stort speglar tidigare års enkätsvar.

Enkäten bestod av 57 frågor och påståenden. Doktoranderna uppmanades besvara dem antingen med ett enkelt svar eller med en skattning utefter en 6 gradig skala där 1 betyder att man inte alls instämmer och 6 betyder att man instämmer helt. Svaren behandlades kvantitativt. Dessutom fanns ett fält för fritext för annat som man ville framföra.

Samtliga fakulteter är representerade, i rapporten diskuteras de samlade resultaten för hela universitetet. Resultaten visar att majoriteten av de svarande var under 39 år vid disputationen. 59 procent av de som svarade hade sin bakgrund vid Umeå universitet och 48 procent valde utbildningen efter eget ämnesintresse. Könsfördelningen var jämn.

En majoritet, 76 procent, instämde i påståendet att man rekommenderar forskarutbildning vid Umeå universitet till andra. Närmare hälften ansåg att både arbetsmiljön och den vetenskapliga miljön var övervägande god. Påståendet att forskarutbildningen är en stressig period stärks av enkätsvaren, men ändå hade jämförelsevis få personer varit sjukfrånvarande sammanhängande under 14 dagar eller längre. En annan arbetsplatsfråga är om man utsatts för kränkande särbehandling eller trakasserier. 20 procent har upplevt att man blivit utsatt.

Den vetenskapliga miljön har stor betydelse under hela utbildningen och av svaren framgår att man i 62 procent av svaren upplevde miljön kreativ och inspirerande samt att 85 procent angav att möjligheterna att delta i konferenser och workshops var goda.

En majoritet, 61 procent, instämde i påståendena att kraven under studierna var rimliga och 73 procent angav att den gett relevanta kunskaper och färdigheter.

Knappt hälften, 46 procent, ansåg att kurserna var relevanta och 37 procent menade bedömde att kvaliteten på kurserna var hög. 62 procent instämde i att man tagit del av kunskapsmålen, medan 48 procent instämde i att information om skyldigheter och rättigheter gavs tillfredsställande. Mellan 69 och 83 procent instämde i att man vid disputationen kunde uppfylla examensmålen.

Majoriteten hade upprättat och följt upp den individuella studieplanen och instämde i att uppföljningarna fungerat väl.

Handledningen fungerade väl i 73 procent av svaren och gavs i tillräcklig utsträckning för en majoritet. Både huvudhandledare och biträdande handledare var övervägande män.

72 procent uttryckte att man vill fortsätta forska efter examen. Man hade i varierande grad tillsammans med handledarna eller på annat sätt tagit del av information om den fortsatta karriären efter examinationen.

Vid disputationen hade knappt hälften, 48 procent, anställning vid ett nationellt eller internationellt lärosäte. Ytterligare personer hade anställning inom annan offentlig sektor, bland annat inom sjukvården. 34 procent saknade sysselsättning direkt efter disputationen.

2. INLEDNING

I arbetet med att kvalitetssäkra utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet ingår en avgångsenkät som genomförs varje år. Svaren ger en kontinuerlig indikation på doktoranders uppfattning av utbildningens kvalitet och svaren kan jämföras för ett antal år. Vidare utgör svaren ett led i uppföljning och tillsyn av utbildningen som underlag för kommande diskussioner. Under andra halvan av december 2010 introducerades avgångsenkäten. Några veckor innan disputation har den sedan dess sänds via e-post till personer som disputerar.

Avgångsenkäten 2016 innehöll frågor om doktorandernas sociala bakgrund och om hur de uppfattade den vetenskapliga miljön och arbetsmiljön. Den innehöll även frågor om utbildningen, den individuella studieplanen, handledningen och vilka kunskaper som utbildningen gett, men även frågor som kan ge en indikation om framtida sysselsättning.

Frågorna har reviderats sedan 2013, men är i stora delar likalydande som tidigare. Innehållet i 2016 års enkät är i princip detsamma som i 2015 års enkät. I övrigt har redaktionella förändringar och smärre innehållsförändringar genomförts.

Enkäten bestod av 57 frågor och påståenden. Doktoranderna uppmanades besvara dem antingen med ett enkelt ja/nej svar eller med en skattning utefter en 6 gradig skala där 1 betyder att man inte alls instämmer och 6 betyder att man instämmer helt i påståendet. Svaren behandlades således kvantitativt. I tillägg fanns ett fält för fritext för övrigt som personerna ville framföra. Enkäten sändes till 185 personer, 122 besvarade frågorna och påståendena. Svarefrekvensen var 66 procent, 58 procent kvinnor och 42 procent män. 1 person uppgav inget kön.

Det ska även framhållas att alla personer inte har besvarat samtliga frågor och därför kan antalet frågesvar variera.

Svaren från frågorna och påståendena indelas fortsättningsvis i olika kategorier som presenteras under olika rubriker.

3. FAKULTET

Samtliga fakulteter är representerade i enkätsvaren. Som framgår nedan var svarsfrekvensen relativt ojämnt fördelat per fakultet där närmare 5 av 10, 6 av 10, 7 av 10 eller 9 av tio, besvarade enkäten. En person besvarade inte frågan.

Svaren fördelas enligt följande:

Humanistisk fakultet – 7 svar, 4 kvinnor och 3 män av 15 utsända enkäter.
Medicinsk fakultet – 59 svar, 34 kvinnor och 24 män, en person uppgav inget kön, av 98 utsända enkäter.
Samhällsvetenskaplig fakultet – 28 svar, 16 kvinnor och 12 män, av 31 utsända enkäter.
Teknisk-naturvetenskaplig fakultet – 28 svar, 16 kvinnor och 12 män, av 40 utsända enkäter.

4. KÖN, ÅLDER OCH SOCIALA FÖRHÅLLANDEN

I rapporten betraktas både kön, ålder och sociala förhållanden i form av familjeförhållanden och föräldrars eventuella högskoleexamen som basdata. Könsfördelningen bland de svarande var relativt jämn. Det var 57 procent kvinnor och 43 procent män som besvarade enkäten. Som en jämförelse kan nämnas att av de som tog ut doktorsexamen 2016 var 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Majoriteten, 63 procent, av både kvinnor och män var under 39 år. 32 personer var mellan 40 och 49 år och 10 personer var mellan 50 och 59 år. 3 personer var över 60 år vid disputationen. En person besvarade inte frågan.

10 personer, 5 kvinnor och 5 män, var under 29 år.
67 personer, 36 kvinnor och 31 män, var mellan 30 och 39 år.
32 personer, 21 kvinnor och 11 män, var mellan 40 och 49 år.
10 personer, 6 kvinnor och 3 män, var mellan 50 och 59 år.
3 personer, 2 kvinnor och 1 man, var över 60 år.

93 personer, 76 procent, var gifta eller sammanboende, majoriteten av dessa var kvinnor. Mer än hälften, 62 procent, av de som besvarade enkäten, hade barn under 18 år. Av de som besvarade enkäten hade 49 procent föräldrar som hade högskoleexamen.

5. ANTAGNING, TIDIGARE EXAMEN OCH MOTIV

I det här kapitlet samlas data om antagningsåret, men även om man var aktiv i en forskarskola och var man tog sin grundutbildningsexamen samt motivet för att påbörja studierna.

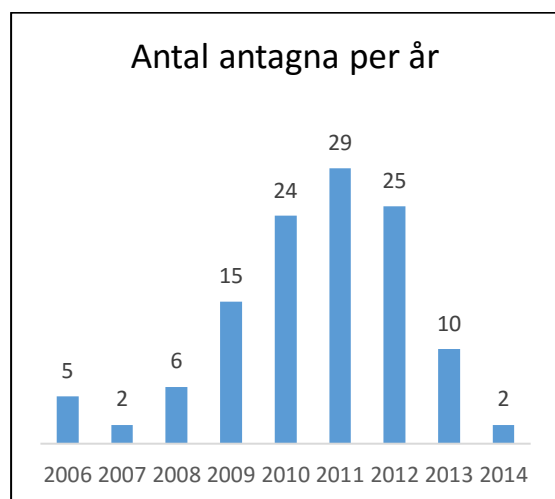

Fig. 1. Staplarna anger antal antagna per år. Den första stapeln anger antal antagna personer 2006 eller tidigare. 118 personer besvarade frågan.

118 personer besvarade frågan om vilket år man antogs (fig. 1). 5 av dessa antogs före 2006. Resterande antogs fram till 2014. 5 år bakåt från 2014 antogs 76 procent av de som besvarade frågan, vilket skulle innebära en ungefärlig studietid på 5 år. En mindre andel, 3 procent, hade kortare studietid om 3 år eller mindre.

30 procent var anknuten till en forskarskola. Andelen är jämförbar med tidigare års enkätsvar.

En majoritet, 82 procent, hade sin grundutbildningsexamen från ett lärosäte i Sverige, av dessa hade 59 procent examen från Umeå universitet. Det är en större andel än 2015. Tidigare år har andelen med examen från

uropeiskt eller utomeuropeiskt land varit jämförelsevis låg, vilket även är situationen för 2016. 8 procent sin grundutbildning från ett europeiskt lärosäte medan andelen personer med examina från utomeuropiska länder var 9 procent.

72 personer, 42 kvinnor och 30 män, hade sin grundutbildningsexamen vid Umeå universitet.
28 personer, 15 kvinnor och 13 män, hade sin grundutbildningsexamen från annat nationellt lärosäte.
1 person, 1 man, hade sin grundutbildning från annat land i Norden.
10 personer, 6 kvinnor och 4 män, hade sin grundutbildningsexamen från lärosäte i land i Europa.
11 personer, 7 kvinnor och 4 män, hade sin grundutbildningsexamen från lärosäte i land utanför Europa.

Nästan hälften av personerna, 48 procent, angav eget ämnesintresse som motiv till att påbörja forskarstudierna. Det är jämförbart med 2015. Något mer än en tredjedel började med avsikten till en karriär som forskare/lärare inom akademien. Det är något fler personer jämfört med 2015. Ytterligare 20 procent avsåg att ta en examen för en forskarkarriär utanför akademien, annan karriär eller hade annat motiv för att påbörja studierna. Det är en något större andel jämfört med 2015.

6. TILLFREDSTÄLLELSE MED UTBILDNINGEN

En majoritet, 76 procent, menar att man rekommenderar forskarstudier vid Umeå universitet. Det är 2 procentandelar lägre jämfört med 2015 års svar. 13 procent kunde inte ta ställning i frågan och resterande besvarade frågan negativt.

Över hälften var positiva till utbildningen och 61 procent skulle återigen skulle välja utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet. 2015 var denna andel 7 procentandelar högre. Men här är osäkerhetsmarginalerna större eftersom 23 procent kunde inte ta ställning i frågan.

7. ARBETSMILJÖ

Svarsalternativen som täcker in frågor om arbetsmiljön anger hur man introducerades vid institutionen, om arbetsmiljön var god, frekvens av sjukfrånvaro, om man upplevt stress samt om man utsatts för kränkningar eller trakasserier.

Svaren för påståendet att introduktionen på institutionen fungerade väl samt att arbets- och studiemiljön var god varierade. Andelen som svarade att introduktionen på institutionen fungerade väl är fortfarande låg, liksom tidigare år. Enstaka personer besvarade inte frågan.

65 personer, 53 procent, 32 kvinnor och 33 män, ansåg att introduktionen på institutionen fungerade väl.
30 personer, 25 procent, 20 kvinnor och 10 män, ansåg att introduktionen inte fungerade väl.
26 personer, 21 procent, 18 kvinnor och 8 män, kunde inte ta ställning i frågan.

Andelen som svarade att arbets- och studiemiljön var god är 8 procentandelar lägre jämfört med svaren 2015.

74 personer, 61 procent, 37 kvinnor och 37 män, ansåg att arbets- och studiemiljön vid institutionen var god.
30 personer, 25 procent, 20 kvinnor och 10 män, ansåg att arbets- och studiemiljön vid institutionen inte var god.
17 personer, 14 procent, 8 kvinnor och 6 män, kunde inte ta ställning i frågan.

En majoritet, 89 procent, hade inte varit sjukfrånvarande längre än 14 dagar sammanhängande under det senaste läsåret. Det är en något lägre andel jämfört med 2015. 9 kvinnor och 4 män var frånvarande längre än 14 dagar sammanhängande.

Bland de 20 procent som var sjukfrånvarande 14 dagar sammanhängande tidigare under studierna var kvinnorna i majoritet, 19 kvinnor och 6 män.

Beskrivningen av utbildningen som en tid under stress styrks av svaren i enkäten. På frågan om man har upplevt stress som haft negativa konsekvenser för hälsan svarade hälften att så varit fallet. 1 person besvarade inte frågan.

28 personer, 21 kvinnor och 7 män upplevde ofta stress under studietiden som hade negativa konsekvenser för hälsan.
49 personer, 23 kvinnor och 16 män upplevde ibland stress under studietiden som hade negativa konsekvenser för hälsan.
32 personer, 16 kvinnor och 16 män upplevde stress någon enstaka gång som hade negativa konsekvenser för hälsan.
22 personer, 10 kvinnor och 12 män upplevde inte stress under studietiden som hade negativa konsekvenser för hälsan.

En annan viktig arbetsplatsfråga är om man anser om man blivit utsatt för kränkande särbehandling eller trakasserier. 97 personer, 80 procent, hade inte blivit utsatt under studietiden, medan 25 personer besvarade att de utsatts. Antalet personer som har upplevt kränkande särbehandling eller trakasserier har varierat i de tidigare enkäterna. 2015 var det färre personer som upplevde kränkande särbehandling eller trakasserier.

I enkäten kunde man ange fler alternativ för vem som utförde handlingarna samt orsakerna till dessa. Antal utförda handlingar och orsaker kan därför vara fler än de 25 personer som upplevde kränkande särbehandling eller trakasserier.

8 personer, 6 kvinnor och 2 män, upplevde kränkningar/trakasserier av handledare.
3 kvinnor upplevde kränkningar/trakasserier av annan doktorand.
17 personer, 16 kvinnor och 1 man, upplevde kränkningar/trakasserier av lärare/forskare.
4 personer, 3 kvinnor och 1 man, upplevde kränkningar/trakasserier av annan personal.
6 personer, 5 kvinnor och 1 man, upplevde kränkningar/trakasserier av flera personer.

6 kvinnor upplevde kränkningar/trakasserier på grund av sin könstillhörighet.
1 kvinna upplevde kränkningar/trakasserier på grund av sin sexuella läggning.
3 kvinnor upplevde kränkningar/trakasserier på grund av sin etniska tillhörighet.
1 kvinna upplevde kränkningar/trakasserier på grund av sin religion/trosuppfattning.
2 kvinnor upplevde kränkningar/trakasserier på grund av sitt funktionshinder.
5 personer, 4 kvinnor och 1 man, upplevde kränkningar/trakasserier på grund av sin ålder.
16 personer, 13 kvinnor och 3 män, upplevde kränkningar/trakasserier på grund av andra orsaker.

I enkäten efterfrågades vilken typ av kränkande särbehandling/trakasserier som personerna blev utsatt för. Även här kan en och samma person ha angett att man blivit utsatt för flera olika typer av kränkningar.

20 personer, 15 kvinnor och 5 män, upplevde kränkande språkbruk.
3 kvinnor upplevde skriftliga kränkningar.
7 personer, 6 kvinnor och 1 man, upplevde förtal.
12 personer, 8 kvinnor och 4 män, upplevde utfrysning.
10 personer, 6 kvinnor och 4 män, upplevde osynliggörande.
2 personer, 1 kvinna och 1 man, upplevde förföljelse.
7 personer, 4 kvinnor och 3 män, upplevde hot.
3 kvinnor upplevde ovälkommen beröring.
10 personer, 9 kvinnor och 1 man, upplevde andra typer av kränkningar/trakasserier.

Eftersom det råder nolltolerans mot diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling vid Umeå universitet är det anledning att hantera frågan skyndsamt. Enkätsvaren indikerar att det är ett problem som ska tas på allvar. Åtgärder som vidtas eller kommer att vidtas presenteras i slutkapitlet.

8. VETENSKAPLIG MILJÖ

Den vetenskapliga miljön har stor betydelse för att doktoranderna ska få optimala förhållanden under studietiden.

En väsentlig del i utbildningen är att utveckla både kunskap, färdighet och förståelse inom ämnet och det egna projektet men även att träna förmågan att presentera och diskutera forskningsresultat. Umeå universitet betonar de internationella erfarenheterna som kommer ut av studierna på forskarnivå och som varje doktorand ska ta del av.

I det här kapitlet sammanställs resultaten av hur man värderade den vetenskapliga miljön. Frågorna rör möjligheterna att delta i och om man har deltagit i nationella och internationella konferenser och workshops, om man tillbringat tid vid internationella lärosäten samt om studierna har gett tillgång till formaliserade vetenskapliga nätverk.

Av svaren framgår att en knapp majoritet, 62 procent, 45 kvinnor och 31 män, instämde i att den vetenskapliga miljön var kreativ och inspirerande. Det är en något mindre andel jämfört med 2015. Så många som 17 personer kunde inte ta ställning i denna fråga.

95 procent hade deltagit i internationella konferenser och/eller workshops. Det är en mindre andel jämfört med 2015. 85 procent, ansåg att möjligheterna att delta nationella och internationella konferenser och/eller workshops var goda.

23 procent hade tillbringat en del av studierna vid ett internationellt universitet. Det är färre jämfört med svaren i 2015 års enkät.

Mer än hälften, 66 procent, ansåg att utbildningen gett tillgång till formaliserade vetenskapliga nätverk, vilket är en lägre andel jämfört med svaren från 2015.

9. STUDIERNA

Frågan om doktoranderna bedömde att kraven under studierna var rimliga men även om utbildningen gav relevanta kunskaper och färdigheter är väsentlig information inför diskussioner om kvaliteten i utbildningen.

Svaren från dessa frågor sammanställs i detta kapitel.

Frågan är i vilken utsträckning doktoranderna tillägnat sig information om målen för kunskap och färdigheter som utbildningen förväntades ge. I enkäten efterfrågas även svar om kursernas kvalitet och relevans men även frågor av mer studieadministrativ art. Det rör sig om påståenden om information om rättigheter och skyldigheter, regler och föreskrifter för utbildningen samt studiearbetstiden och om resurser. I kapitlet anges även frågor om meritering under studietiden och om man tagit till sig information om disputationprocessen.

En majoritet, 61 procent, instämde eller instämde helt i att kraven under studierna var rimliga (fig. 2). Svartalternativen utgår inte från, och säger inget, om man ansåg att kraven inte var rimliga genom att de var för höga eller för låga. Kvinnorna ansåg i större utsträckning än männen att kraven var rimliga. Andelen är lägre jämfört med 2015 års enkät då 65 procent ansåg att kraven var rimliga.

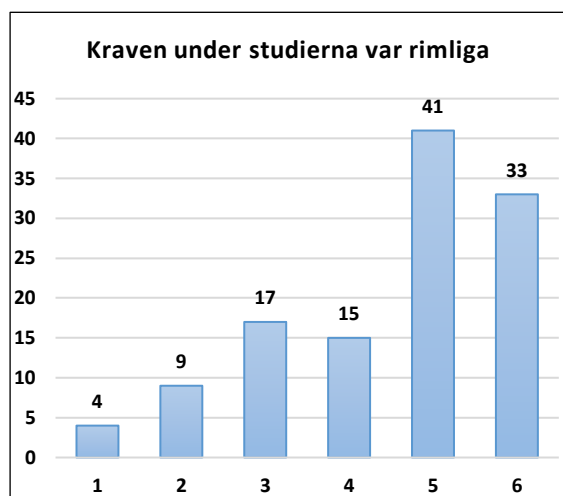

Fig. 2. Staplarna anger antal personer som anser att kraven under studierna var rimliga. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 3 personer inte ta ställning.

73 procent instämde eller instämde helt i att utbildningen hade gett relevanta kunskaper för en fortsatt karriär (fig. 3). Andelen är lägre jämfört med 2015 års enkät. Andelen kvinnor och andelen män är lika.

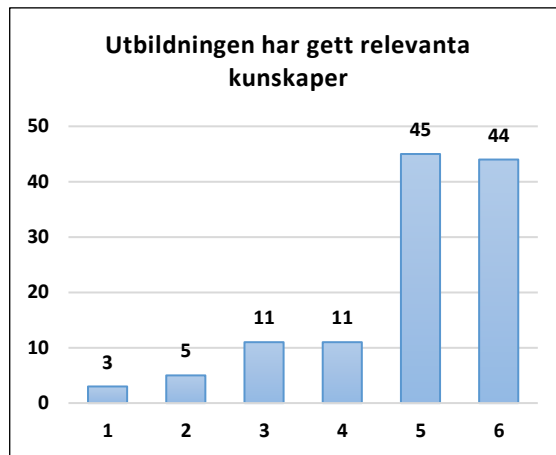

Fig. 3. Staplarna anger antal personer som anser att utbildningen gett relevanta kunskaper. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 3 personer inte ta ställning.

62 procent, instämde eller instämde helt i att de tagit del av kunskapsmålen (fig. 4). Det är en jämförbar andel med svaren från 2015 års enkät.

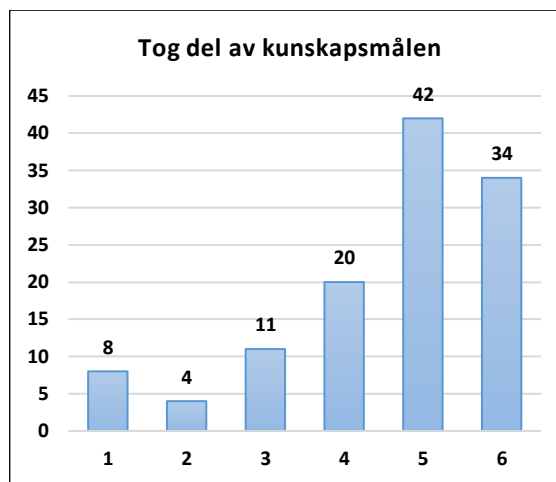

Fig. 4. Staplarna anger antal personer som tagit del av kunskapsmålen. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 3 personer inte ta ställning.

Mindre än hälften av de som besvarade enkäten, 48 procent, instämde eller instämde helt i att man tog till sig information om doktoranders rättigheter och skyldigheter (fig. 5). Andelen är jämförbar med 2015 års enkät. Var tionde instämde inte eller instämde inte alls i påståendet.

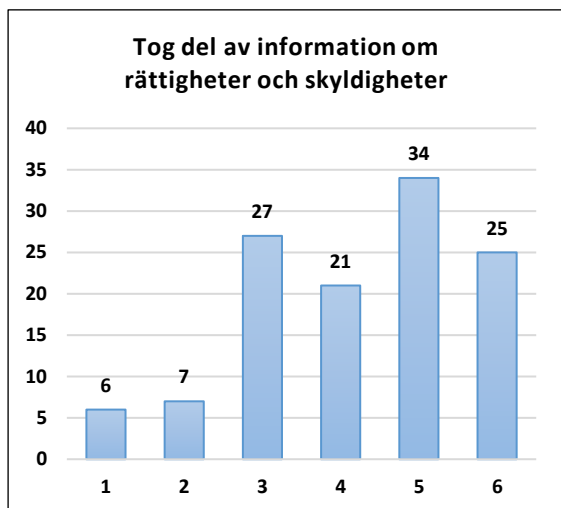

Fig.5. Staplarna anger antal personer som tagit del av information om rättigheter och skyldigheter för doktorander. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 2 personer inte ta ställning.

Något fler än hälften, 53 procent, instämde i att man tagit till sig information om vilka regler och föreskrifter som gäller för utbildningen (fig. 6). Det är fler personer än förra året. Kvinnorna instämde och instämde helt i större utsträckning.

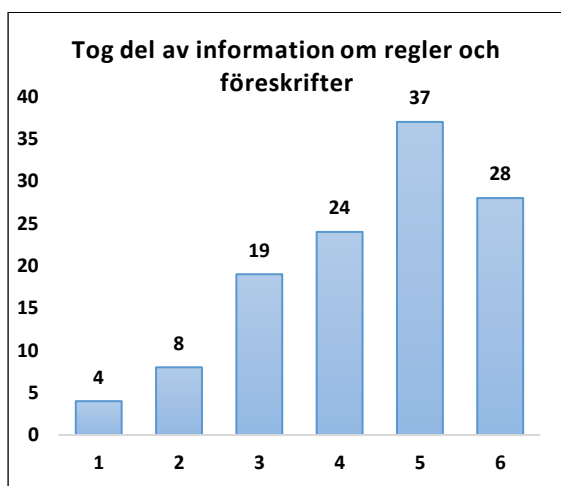

Fig.6. Staplarna anger antal personer som tagit del av information om regler och föreskrifter för utbildning på forskarnivå. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 2 personer inte ta ställning.

Kurserna på forskarnivå ingår i olika omfattning, där de obligatoriska kurserna utgör en del, beroende på det ämne som doktoranden är antagen till. Därtill förekommer kurser som är framtagna för varje enskild doktorand.

Kurserna fyller ofta en funktion för att man ska uppnå flera av examensmålen i tillägg till att de ska vara fördjupningar till avhandlingsarbetet.

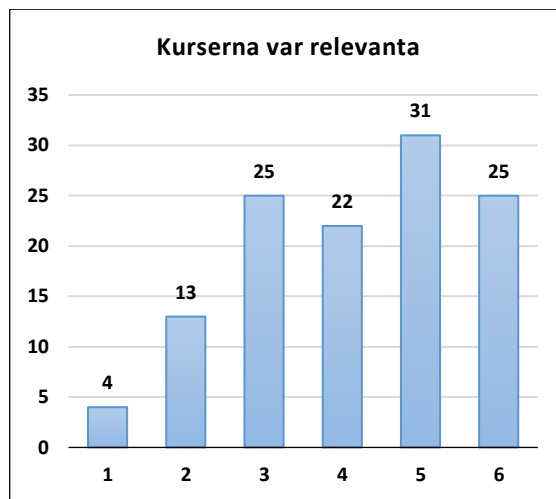

Fig.7. Staplarna anger antal personer som instämmer i att kurserna var relevanta för utbildningen. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 2 personer inte ta ställning.

Mindre än hälften, 46 procent, av de som besvarade frågan om kurserna var relevanta instämde eller instämde helt i påståendet. Andelen är lägre än 2015. En så stor andel som 14 procent instämde inte eller inte alls i påståendet (fig. 7). Kvinnorna uttryckte sig mer positivt än männen.

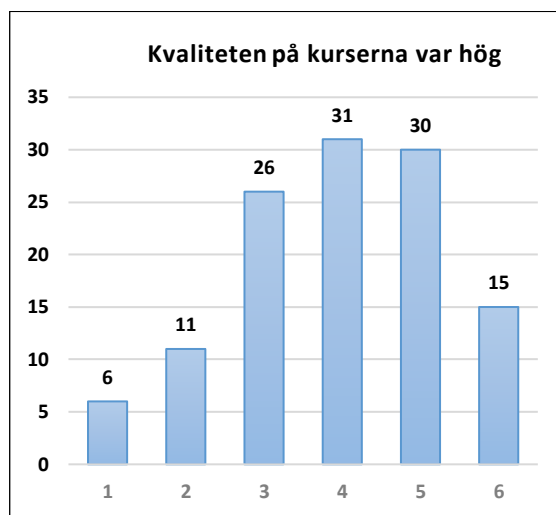

Fig.8. Staplarna anger antal personer som instämmer i att kvaliteten på kurserna var hög. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 3 personer inte ta ställning.

Andelen som instämde eller instämde helt i att kursernas kvalitet var hög var lägre. Endast drygt var tredje person som besvarade enkäten,

37 procent, ansåg att kurserna höll hög kvalitet (fig. 8). Motsvarande andel 2015 var 41 procent. Som figuren visar var det endast 15 personer av 122 som instämde helt i påståendet om kursernas kvalitet. Kvinnorna instämde eller instämde helt i större utsträckning än männen.

En majoritet, 68 procent, av de som deltog i enkäten ansåg att resurserna för att genomföra studierna var tillräckliga. 12 procent kunde inte ta ställning i frågan. Andelen som anser att resurserna var tillräckliga sjönk från 80 procent i 2014 års enkät till 73 procent år 2015.

70 procent av de som deltog i enkäten undervisade i olika omfattning. Majoriteten av dessa undervisade upp till 20 procent av studietiden. En person besvarade inte frågan.

33 personer, 27 procent, 18 kvinnor och 15 män, undervisade mindre än 10 procent.
41 personer, 34 procent, 22 kvinnor och 19 män, undervisade upp till och med 20 procent.
11 personer, 9 procent, 8 kvinnor och 3 män, undervisade mer än 20 procent.
36 personer, 30 procent, 22 kvinnor och 14 män, undervisade inte.

Av de som undervisade rekommenderar en majoritet, 64 procent, andra doktorander att undervisa. Det är en lägre andel jämfört med svaren från 2015 års enkät. Drygt en femtedel av de som undervisade, menade att de egna studierna blev lidande av undervisningen.

I tillägg till undervisning hade ett antal personer annan meritering. 37 personer hade annan institutionstjänstgöring än undervisning och 25 personer hade kliniktjänstgöring.

Ett mindre antal personer hade även annan meritering. Det kan röra sig om uppdrag inom offentlig eller privat sektor, i form av studentfackliga uppdrag, eller som andra uppdrag.

Inför disputationen är det flera olika moment som ingår innan själva disputationstillfället. Det är allt från att ansöka om disputation, publicera avhandlingen i Umeå universitets publiceringsdatabas, spikning och tryckning. Dessutom ingår att skriva pressmeddelande och ha kontakt med medierna. 83 procent tog del av

informationen om vad som förväntas både innan och under disputationen. Andelen är jämförbar med 2015 års enkätsvar.

10. INDIVIDUELL STUDIEPLAN

Av de som besvarade enkäten hade 97 procent Umeå universitets individuella studie- och finansieringsplan med uppföljning. Det är en högre andel jämfört med 2015. Umeå universitets regler föreskriver att den individuella studieplanen ska följas upp minst en gång per år, vilket 93 procent av de som hade den individuella studieplanen gjorde.

68 procent av de som hade en individuell studieplan var nöjda med uppföljningen medan 18 procent uttryckte missnöje. Resterande personer kunde inte ta ställning och 3 besvarade inte frågan.

11. HANDLEDNING

Handledning på forskarnivå är en väsentlig fråga för kvaliteten vid Umeå universitet. Universitetet strävar kontinuerligt efter att handledning ska bedrivas professionellt och i tillräcklig utsträckning.

En majoritet av handledarna, 55 procent, är fortfarande män. Men det är en minskning med 15 procentandelar jämfört med 2015.

Andelen manliga biträdande handledare har varierat genom åren och var nu 56 procent. Andelen är lägre än 2015. Av de som besvarade enkäten saknade 7 personer en biträdande handledare.

I det följande anges svaren för om man instämde i att handledningen fungerade tillfredsställande, vem som i praktiken gav mest handledning, frekvensen av handledning samt om man övervägt att byta eller har bytt handledare. I de senare fallen efterfrågas orsakerna till detta. Andelen som ansåg att handledningen var tillfredsställande var 74 procent. 2015 ansåg 81 procent att den var tillfredsställande.

I 85 procent av fallen angav de som besvarade enkäten att det var antingen huvudhandledaren eller biträdande handledaren som gav

mest handledning. Andelen är jämförbar med 2015 års enkät.

37 procent, 25 kvinnor och 21 män uppskattade att de fick handledning en gång i veckan eller oftare. Det är en jämförbar andel med 2015. Man kan diskutera hur ofta det är rimligt att doktoranderna får handledning. Frekvensen varierar med olika ämnestraditioner och doktorandernas egna avhandlingsprojekt. Om man anser att handledning minst en gång i månaden är rimligt hade majoriteten, 80 procent, 58 kvinnor och 40 män, tillgång till handledning. Det är en större andel än 2015.

89 personer, 74 procent, 49 kvinnor och 40 män, ansåg att handledningen fungerade tillfredsställande.

86 personer, 70 procent, 46 kvinnor och 40 män, ansåg att huvudhandledaren var den som gav mest handledning i praktiken.

18 personer, 15 procent, 10 kvinnor och 8 män ansåg att biträdande handledare var den som gav mest handledning i praktiken.

7 personer, 6 procent, 6 kvinnor och 1 man, ansåg att det var någon annan person, som t.ex. annan lärare/forskare, som gav mest handledning i praktiken.

3 personer angav att man inte fått handledning av någon.

7 personer kunde inte ta ställning i frågan.

31 personer, 25 procent, 16 kvinnor och 15 män, uppskattade att de fick handledning minst en gång i veckan under studietiden.

15 personer, 12 procent, 9 kvinnor och 6 män, uppskattade att de fick handledning en gång i veckan under studietiden.

52 personer, 43 procent, 33 kvinnor och 19 män, uppgav att de fick handledning minst en gång i månaden under studietiden.

15 personer, 12 procent, 8 kvinnor och 7 män, uppgav att de fick handledning mindre än en gång i månaden under studietiden.

5 personer, 4 procent, 3 kvinnor och 2 män, uppgav att de fick handledning någon gång per år.

4 personer kunde inte ställa sig i frågan.

En så stor andel som 12 procent, 8 kvinnor och 7 män, fick handledning mindre än en gång i månaden. Dessutom angav 4 procent att de fick handledning endast någon gång per år.

Enkätsvaren gav även en uppfattning om hur vanligt det var att man övervägt att byta eller hade bytt handledare under studietiden. Svartalternativen gav orsaker till övervägandet eller bytet.

85 personer, 70 procent, 51 kvinnor och 34 män, angav att de inte hade övervägt att byta handledare under studietiden.

10 personer, 8 procent, 5 kvinnor och 5 män, angav att de övervägt att byta handledare under studietiden på grund av att de inte fick tillräcklig handledning.

9 personer, 7 procent, 6 kvinnor och 3 män, uppgav att de övervägt att byta handledare under studietiden på grund av att de inte fick relevant handledning.

17 personer, 14 procent, 6 kvinnor och 11 män, uppgav att de övervägt att byta handledare under studietiden på grund av andra orsaker.

1 person besvarade inte frågan.

94 personer, 77 procent, 51 kvinnor och 43 män, angav att de inte hade bytt handledning under studietiden.

3 kvinnor, 2 procent, angav att de bytt handledare på grund av att de inte fick handledning i tillräcklig utsträckning.

7 personer, 6 procent, 6 kvinnor och 1 man, angav att de bytt handledare på grund av att man inte fick relevant handledning.

2 kvinnor, 2 procent, angav att de bytt handledare på grund av att denna/denne lämnat sin befattning.

1 kvinna uppgav att hon bytt handledare på grund av att hon bytte forskargrupp.

13 personer, 11 procent, 6 kvinnor och 7 män, angav att de bytt handledning under studietiden på grund av andra orsaker.

2 personer besvarade inte frågan.

77 procent av de som besvarade enkäten hade inte bytt handledare under studietiden.

Orsakerna att man bytte handledare var att man inte fick handledning i tillräcklig utsträckning, att man inte fick relevant handledning, att man bytt forskargrupp eller på grund av andra orsaker.

Jämfört med 2015 var det färre som inte bytte handledare, då hade 93 procent inte bytt.

12. KUNSKAPER

I och med revideringen av avgångsenkäten 2014 infördes ett flertal frågor om vilka kunskaper som doktoranderna anser att de har tillägnat sig. Personerna hade att ta ställning till påståenden i vilken mån man ansåg sig ha tillräckliga kunskaper, färdigheter och förmågor som samtliga examensmål anger i högskoleförordningen.

Dessutom tillades påståenden om att man har tillräckliga färdigheter att söka forskningsfinansiering, att svara för vetenskaplig ledning, att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom offentlig eller privat sektor, och slutligen för att utföra arbetsuppgifter inom eget företag.

Skälet till att inkludera kommentarerna i enkäten motiverades av att det är värdefullt för universitetet att på detta sätt följa upp doktorandernas egna uppfattningar om både kunskaper och färdigheter som de tillägnat sig. Svaren bidrar till diskussionen om utbildningens och forskningens kvalitet.

I det här kapitlet sammanfattas resultaten utifrån svarsalternativen. Resultaten presenteras grafiskt i rapportens bilaga 3. Varje kommentar bestod av 6 svarsalternativ på en 6-gradig skala där 6 betyder instämmer helt och 1 betyder instämmer inte alls. I de flesta kommentarerna var det ingen person som inte eller inte alls instämde i påståendet och det var aldrig mer än 2 procent som inte instämde eller inte instämde alls i påståendena. Majoriteten av de som besvarade enkäten instämde eller instämde helt i påståendena, men andelarna varierade. Andelen som inte kunde ta ställning i frågorna varierar mellan 1 och i enstaka fall 5 eller 8 procent.

Här sammanfattas det faktiska antalet för 2016 och andelarna som instämde eller instämde helt i påståendena som utgår från examensmålen i högskoleförordningen i jämförelse med svaren från 2014 och 2015 års enkät:

Att doktoranden har tillräckliga	2016 antal, andel	2015 andel	2014 andel
kunskaper för ett brett kunnande inom och en systematisk förståelse av det egna forskningsområdet	61, 77 %	86 %	79 %
djupa och aktuella kunskaper inom det egna begränsade forskningsområdet	101, 83 %	91 %	93 %
kunskaper inom vetenskaplig metodik i allmänhet	86, 70 %	77 %	63 %
kunskaper i det egna specifika forskningsområdets metoder i synnerhet	99, 81 %	90 %	90 %

Att doktoranden har tillräcklig färdighet och förmåga	2016 antal, andel	2015 andel	2014 andel
att visa förtrogenhet med vetenskaplig analys och syntes	95, 78 %	85 %	82 %
att självständigt kritiskt granska och bedöma nya och komplexa företeelser och frågeställningar	95, 78 %	87 %	76 %
att kritiskt, självständigt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar	97, 80 %	83 %	82 %
att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar	94, 77 %	82 %	78 %
att planera och med adekvata metoder granska och värdera forskning och andra kvalificerade uppgifter	95, 78 %	87 %	78 %
att genom egen forskning väsentligen bidra till kunskapsutvecklingen	98, 80 %	86 %	79 %
att i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat	90, 74 %	83 %	81 %
att identifiera behov av ytterligare kunskap	100, 82 %	88 %	88 %
att inom forskning och utbildning, samt i andra professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling	88, 72 %	73 %	68 %
att inom forskning och utbildning, samt i andra kvalificerade professionella sammanhang stödja andras lärande	86,70 %	70 %	72 %

Att doktoranden har tillräcklig värderingsförmåga och förhållningssätt	2016 antal, andel	2015 andel	2014 andel
att visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet	97, 80 %	77 %	87 %
att göra forskningsetiska bedömningar	91, 75 %	73 %	74 %
att visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar	91, 75 %	78 %	84 %
att visa fördjupad insikt om vetenskapens roll i samhället	94, 77 %	73 %	76 %
att visa människors ansvar för hur vetenskapen används	84, 69 %	66 %	71 %

När det gäller resultaten från kommentarerna där doktoranden instämde eller instämde helt i att utbildningen gett övriga färdigheter som inte listas i högskoleförordningen, men som universitetet menar är värdefulla att ha med sig i den fortsatta karriären, varierade svaren.

Doktoranderna hade att ta ställning till 5 påståenden. Varje kommentar bestod av 6 svarsalternativ på en 6-gradig skala där 6 betyder instämmer helt och 1 betyder instämmer inte alls. Här sammanfattas andelarna som instämde eller instämde helt i påståendena om utbildningens resultat (inte listade i högskoleförordningen):

Att doktoranden har tillräcklig färdighet att	2016 antal, andel	2015 andel	2014 andel
söka forskningsfinansiering	50, 41 %	50 %	47 %
svara för vetenskaplig ledning	50, 41 %	35 %	34 %
utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom offentlig sektor	68, 56 %	62 %	64 %
utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom privat sektor	62, 51 %	53 %	55 %
utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom eget företag	41, 34 %	39 %	48 %

Majoriteten av de som besvarade enkäten instämde eller instämde helt i påståendena, men andelarna varierade. Andelen som inte kunde ta ställning i frågorna varierar mellan 4 och 21 procent. I det förra fallet är det frågan om doktoranden har tillräcklig färdighet att söka forskningsfinansiering. I det senare fallet är det frågan om man har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom eget företag.

13. FRAMTIDA KARRIÄR OCH ARBETE

Ett antal påståenden i enkäten rör vilken sysselsättning man har direkt efter examen och hur man planerat för framtida karriärvägar. Enkätsvaren visar att man i varierande grad fått information från handledare eller tagit del av annan information om fortsatta karriärvägar. Svartalternativen är upplagda så att antalet svar kan bli fler än antalet personer som besvarade enkäten.

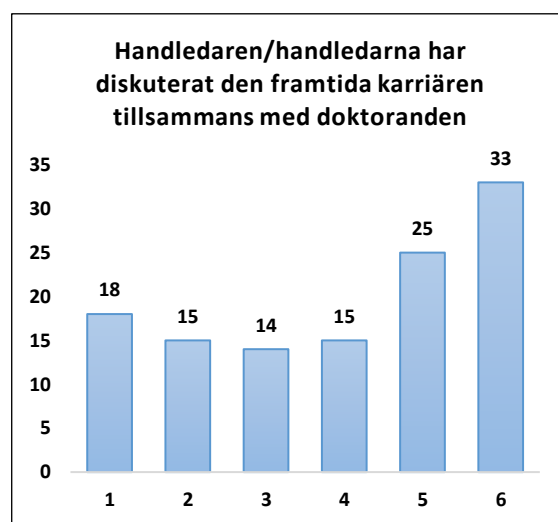

Fig. 9. Staplarna anger antal personer som anger att handledarna har diskuterat den framtida karriären för doktoranden. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. 4 personer kunde inte ta ställning.

Ungefär hälften, 48 procent, instämde eller instämde helt i att handledaren/handledarna hade diskuterat deras framtida karriär. Det är fler än de som besvarade enkäten 2015. Då var andelen 42 procent. Mindre än var tredje person, 27 procent, instämde inte eller inte alls

i påståendet (fig. 9). Andelen som inte eller inte alls instämde var större i 2015 års enkät.

39 procent av de som besvarade enkäten instämde eller instämde helt i att de tagit del av annan information av planering för den fortsatta karriären. Det är 3 procentandelar färre än 2015. De som inte eller inte alls instämde i påståendet var 21 procent, jämförbart med 2015 (fig. 10). En majoritet, 72 procent, instämde eller instämde helt i att man vill fortsätta forska efter examen (fig. 11). Det är lika stor andel som 2015.

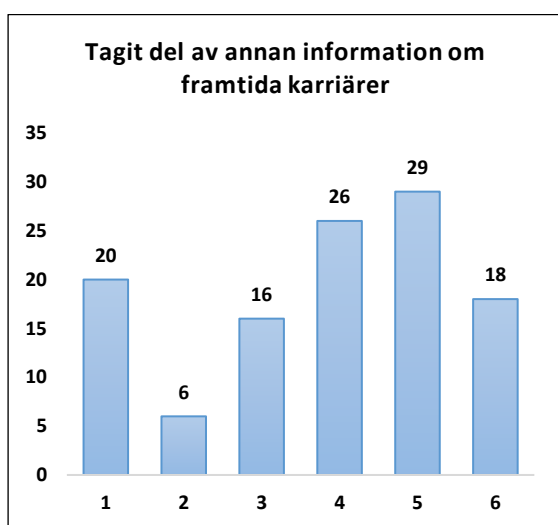

Fig.10. Staplarna anger antal personer som anger att de tagit del av annan information om framtida karriärer. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. 7 personer kunde inte ta ställning.

Övriga påståenden om den framtida yrkesinriktningen rörde frågan om doktoranden vill undervisa inom högre utbildningen efter examen. Här var andelen som instämde eller helt instämde 53 procent.

När det gäller frågan om hur sysselsättningen ser ut efter examen är alternativen upplagda så att antalet svar blir fler svar än antalet personer som besvarade enkäten.

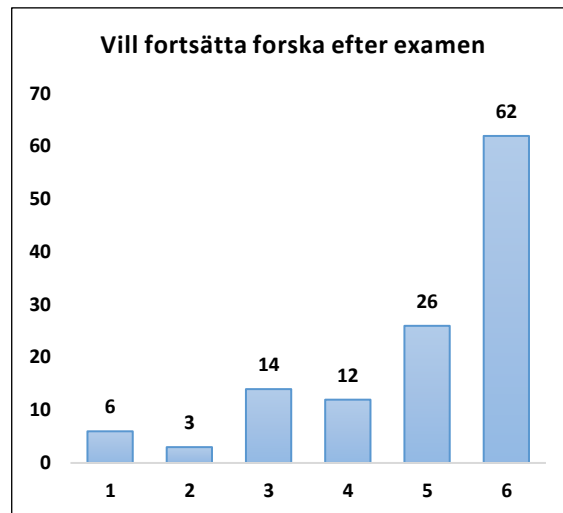

Fig.11. Staplarna anger antal personer som anger att de vill fortsätta forska efter examen. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. 5 personer kunde inte ta ställning.

Något mer än en tredjedel, 35 procent, angav att man har anställning som forskare eller lärare vid Umeå universitet. Det är färre än 2015. Ytterligare 5 procent hade en anställning inom undervisning eller forskning vid ett annat nationellt lärosäte. Andelen som hade anställning vid ett internationellt lärosäte var 10 procent, vilket är lägre jämfört med 2015.

27 procent hade anställning inom hälsosektorn, vilket är jämförbart med 2015. Resterande personer som fortsätter inom annan offentlig eller privat sektor eller annan slags sysselsättning är jämförelsevis färre. Det gäller även för de som har eget eller avser starta eget företag. Tillsammans utgjorde dessa personer 24 procent. 39 procent, hade ingen sysselsättning efter examen. Det är 15 procentandelar fler än 2015. Det kan antas att den osäkerhet som är kopplat till denna situation kan ha påverkat svarmönstren inom hela enkäten.

Det är viktigt att även detta år notera att resultaten anger situationen direkt efter examen och inte är ett mått på etableringen på arbetsmarknaden. Resultaten är alltså inte jämförbara med Statistiska centralbyråns, SCBs, uppföljningar om examinerades status och etablering på arbetsmarknaden. Resultaten tar inte heller hänsyn till om personen själv söker forskningsanslag eller ingår i en annan större forskningsansökan. De tar inte heller hänsyn till om personen avser att söka eller ska tillträda en meriteringstjänst inom akademien.

För att definieras som etablerad på arbetsmarknaden krävs enligt SCBs definition att individerna uppfyller olika kriterier, som t.ex. att individen ska vara sysselsatt i november under uppföljningsåret och att man har en lägsta inkomst tillsammans med att man inte har inkomst från arbetslöshetskassa eller ingår i arbetsmarknadspolitiska åtgärder det år mätningen görs.

41 personer, 21 kvinnor och 20 män, hade anställning inom forskning/ undervisning vid Umeå universitet vid examenstillfället. 4 personer besvarade inte frågan.

6 personer, 2 kvinnor och 4 män, hade anställning inom forskning/undervisning vid annat nationellt lärosäte efter examen. 13 personer besvarade inte frågan.

12 personer, 5 kvinnor och 7 män, hade anställning inom forskning/undervisning vid internationellt lärosäte efter examen. 13 personer besvarade inte frågan.

30 personer, 20 kvinnor och 10 män, hade anställning inom sjukvården efter examen. 12 personer besvarade inte frågan.

15 personer, 12 kvinnor och 3 män, hade anställning inom annan offentlig sektor efter examen. 14 personer besvarade inte frågan.

5 personer, 2 kvinnor och 3 män, hade anställning inom privat sektor efter examen. 14 personer besvarade inte frågan.

7 personer, 1 kvinna och 6 män, hade eget företag efter examen. 14 personer besvarade inte frågan.

4 personer, 2 kvinnor och 2 män, avsåg att starta eget företag efter examen. 15 personer besvarade inte frågan.

4 personer, 2 kvinnor och 2 män, hade annan sysselsättning efter examen. 14 personer besvarade inte frågan.

41 personer, 22 kvinnor och 19 män, hade ingen sysselsättning efter examen. 15 personer besvarade inte frågan.

Det blir således en viss eftersläpning i tid vid varje mätning. SCB och Universitetskanslersämbetet genomför kontinuerligt beräkningar om examinerades etablering på arbetsmarknaden. Senaste uppföljningen av doktoranders etablering som gjordes av dåvarande Hög-

skoleverket och som avser år 2007 presenterades i rapporten *Forskarutbildades etablering på arbetsmarknaden, Statistisk analys och litteraturstudie*. Högskoleverkets rapportserie 2012:29R. Resultaten då visade att de med svensk bakgrund var sysselsatta till 90 procent medan de med internationell bakgrund hade betydligt lägre sysselsättningsgrad.

14. FÖRÄNDRINGAR FÖR ATT FÖRBÄTTRA KVALITETEN

Doktoranderna anmodades att ange var det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet inom vissa angivna områden.

De områden som listades i enkäten var:

1. Den vetenskapliga miljön
  2. Arbetsmiljön
  3. Informationen
  4. Kurserna
  - 5.Handledningen
  6. Framtida yrkesinriktning
- Eventuella motiveringar kan anges under rubriken för fritext.

Doktoranderna kunde ange svaren enligt en 6-gradig skala där 1 betyder Instämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt. Svaren visar inget generellt mönster, antalet svar fördelar sig ganska olika mellan de angivna områdena.

1. Svaren på frågan om man anser att det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet genom den vetenskapliga miljön visar ingen klar fördelning till någon av de olika graderna. Svaren från 70 procent av deltagarna tolkas som att det inte behövs större förändringar eller inga alls. 29 procent instämde eller instämde helt i att man anser att det behövs förbättringar. 10 personer kunde inte ta ställning och 2 personer besvarade inte frågan.
2. Svaren på frågan om man anser att det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet genom arbetsmiljön tolkas som att 57 procent av de svarande

menar att det inte behövs större förändringar eller inga alls. 37 procent anser att det behövs förbättringar. 7 personer kunde inte ta ställning och 2 personer besvarade inte frågan.

3. Svaren på frågan om man anser att det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet genom den information som ges visar att 61 procent av de svarande anser att det inte behövs större förändringar eller inga alls. 30 procent instämde eller instämde helt i att det behövs förändringar. 9 personer kunde inte ta ställning och 3 personer besvarade inte frågan.
4. Svaren på frågan om man anser att det behövs förändringar för att förbättra kvaliteten i kurserna tolkas som att 57 procent av de svarande anser att det inte behövs större förändringar eller inga alls, medan 37 procent instämde eller instämde helt att det behövs förändringar för att förbättra kvaliteten. 5 personer kunde inte ta ställning och 2 personer besvarade inte frågan.
5. Svaren på frågan om det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet genom handledningen kan tolkas som att 66 procent inte anser att det behövs större eller inga alls förändringar. 28 procent instämde eller instämde helt att det behövs förändringar. 6 personer kunde inte ta ställning i frågan och 2 personer besvarade den inte.
6. Svaren på frågan om det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet genom kunskapsmålen kan tolkas som att 69 procent inte anser att det behövs större eller inga alls förändringar. 17 procent instämde eller instämde helt i frågan. 3 personer besvarade inte frågan och 14 personer kunde inte ta ställning.
7. Svaren på frågan om det behövs förändring för att förbättra kvaliteten i frågor som rör framtida yrkesinriktning kan tolkas som att 38 procent inte anser att det behövs större förändringar eller inga alls förändringar.

Nästan hälften, 46 procent, instämmer eller instämmer helt i denna fråga. 2 personer svarade inte och 18 personer kunde inte ta ställning. .

15. DISKUSSION OM ÅTGÄRDER

Enkätsvaren visar att flertalet doktorander lämnar studierna med en överlag positiv erfarenhet. Doktoranderna lämnar studierna med kunskaper och färdigheter relaterat till en vetenskaplig verksamhet eller i sammanhang där man kommer att analysera och kritiskt värdera kvalificerade uppgifter enligt examensmålen i högskoleförordningen. Man tar även med sig andra kunskaper och färdigheter, som förberedelse för det fortsatta arbetslivet.

En vidare analys av materialet har gjorts där gruppen doktorander med anställning efter examen har jämförts med gruppen utan anställning. Analysen visar att den senare gruppen svarar för en betydlig mer negativ svarsbild. Detta gäller frågor som rör huruvida man har tagit del av information och om man har upplevt kursinslag som givande med mera, men gruppen utan anställning efter examen anger också i snitt i betydligt högre grad att de har upplevt kränkningar.

Här diskuteras särskilt en fråga som universitetet arbetar vidare med. 25 personer, 20 procent, av de svarande angav att de utsatts för kränkande särbehandling eller trakasserier. Det är en ökning jämfört med både 2015 och 2014 års enkätvar.

Samtliga diskrimineringsgrunder utgjorde grund för kränkningarna och trakasserier. Doktoranderna hade blivit utsatt för kränkande språkbruk, osynliggörande, utfrysning, förtal, hot, förföljelse, ovälkommen beröring, eller annat i nämnd ordning.

Det finns ingen anmälan om kränkning eller trakasserier av doktorander som besvarat enkäten. Det är angeläget att doktorander görs medvetna om att det ska anmälas och att man får stöd och vägledning genom universitetets handläggningsordning vid diskriminering, trakasserier och kränkningar.

Följande åtgärder är redan planerade eller föreslås att vidtas för att kränkningar/trakasserier mot doktorander ska upphöra:

Utvecklingsprogram för doktorander.
Resultaten från senaste genomförda medarbetarenkät och årsrapporter från företagshälsovården har visat att doktoranderna är en särskilt utsatt grupp. Förutom att uppleva kränkningar har doktoranderna även problem med stress, oro och sömnsvårigheter tillsammans med problem i den sociala miljön.

I universitetets övergripande handlingsplan för arbetsmiljöarbetet finns doktoranderna och deras arbetsmiljö som ett av fyra prioriterade områden. Doktoranderna behöver stöd i att planera och hantera sin studietid.

För att komma tillrätta med problemet har universitetet påbörjat en förstudie med medel från den lokala utvecklingsfonden som syftar till att kartlägga och identifiera förutsättningar för ett utvecklingsprogram för doktorander.

Utvecklingsprogrammet kommer att vända sig till alla doktorander och bland annat fokusera på frågor om kränkningar och trakasserier.

Universitetspedagogik och lärandestöd.
I kursen Forskarhandledning i praktiken vid Universitetspedagogik och lärandestöd (UPL) ingår moment om etik samt konflikt och

problemlösning. Man är medveten om problematiken och frågor om kränkningar och trakasserier bör ytterligare fokuseras som en del i handledaransvaret.

Vid UPL ges handledarstöd i form av temaseminarier. Ett tema som bör tas upp är att doktorander ska bli medvetna om universitetets förhållningssätt till kränkningar och trakasserier, men även hur man hanterar dessa.

Värdegrundsfrågor.

I universitetets arbete med värdegrundsfrågor bör aktiviteter som rör frågor om doktorandernas miljöer med bland annat fokus på kränkningar/trakasserier betonas. Bland annat kan lagstiftning och Umeå universitets regler som ska ge stöd och vägledning i situationer som uppstår när någon upplever sig diskriminerad, kränkt och trakasserad förtydligas för alla som är involverad i utbildning på forskarnivå.

Dessutom bör det diskuteras vilka strategier som behövs för hur doktorander ska bli medvetna om ansvarsförhållanden, förhållningssätt samt lagstiftning och förordningar.

**16. SAMMANSTÄLLNING AV ETT ANTAL SVAR UTIFRÅN RESULTATEN
FRÅN AVGÅNGSENKÄT FÖR UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ VID
UMEÅ UNIVERSITET ÅREN 2014-2016**

Kort beskrivning av frågan	2016 antal, andel	2015 andel	2014 andel
Återigen välja Umeå universitet	75, 61 %	68 %	77 %
Introduktionen på institutionen fungerade väl	65, 53 %	51 %	57 %
Arbets- och studiemiljön fungerade väl	74, 61 %	69 %	68 %
Sjukfrånvaro längre än 14 dagar det senaste läsåret	13, 11 %	7 %	8 %
Sjukfrånvaro längre än 14 dagar tidigare under studierna	25, 20 %	9 %	10 %
Ofta upplevt stress som haft negativa konsekvenser för hälsan	28, 23 %	18%	19 %
Utsatt för kränkande särbehandling eller trakasserier	25, 20 %	15 %	12 %
Den vetenskapliga miljön var kreativ och inspirerande	77, 62 %	65 %	68 %
Deltog i internationella konferenser och/eller workshops	116, 95 %	100 %	91 %
Tillbringade en del av studierna vid ett internationellt lärosäte	28, 23 %	28 %	25 %
Utbildningen har gett tillgång till formaliserade vetenskapliga nätverk	81, 66 %	74 %	59 %
Kraven under studierna var rimliga	74, 61 %	65 %	69 %
Utbildningen gav relevanta kunskaper för en fortsatt karriär	89, 73 %	78 %	78 %
Tog del av kunskapsmålen	78, 64 %	61 %	54 %
Tog till sig information om doktoranders rättigheter och skyldigheter	59, 48 %	46 %	44 %
Tog till sig information om regler och föreskrifter för utbildningen	65, 53 %	48 %	45 %
Kurserna var relevanta för utbildningen	56, 46 %	47 %	53 %
Kursernas kvalitet var hög	45, 34 %	41 %	45 %
Resurserna för att genomföra studierna var tillräckliga	83, 68 %	73 %	80 %
Hade individuell studieplan	118, 97 %	94 %	89 %
Huvudhandledare eller biträdande handledning gav mest handledning	104,85 %	87 %	83 %
Handledningen fungerade tillfredsställande	89, 73 %	81 %	76 %
Handledning minst en gång i månaden (veckovis eller en gång per månad)	98, 80 %	75 %	77 %
Vill fortsätta forska efter examen	88, 72 %	72 %	74 %
Anställning som forskare/lärare vid Umeå universitet	41, 34 %	46 %	36 %
Ingen anställning efter examen	41, 34 %	24 %	21 %

Bilaga 1.

KOMMENTARER FRÅN DOKTORANDERNA

Sist i enkäten finns ett fritextfält med möjlighet att ge kommentarer som ett komplement till svarsalternativen för att fånga upp eventuella frågor och faktorer som enkäten inte efterfrågar. Här vidareförmedlas ett sammandrag av de mer sammanhängande och generella/icke personliga kommentarerna under några rubriker. Rapporten vidareförmedlar inte heller kommentarer om det som berör andra doktorander än den som besvarat enkäten.

Att ha disputerat vid Umeå universitet var en **positiv erfarenhet** för en person. Personen pekar på kurser, möjligheten att planera sina studier, med till exempel mittseminarium, och examinatorns roll som positiva inslag i utbildningen.

Olika aspekter av **handledning** kommenteras i majoriteten av kommentarerna. Det finns personer som har goda erfarenheter av handledares stöd, att handledningen varit bra. Handledare beskrivs som enastående, som kompetenta och att huvudhandledare och biträdande handledare har kompletterat varandra under utbildningen.

Doktoranderna lyfter fram problem där handledaren inte bidragit positivt till avhandlingsarbetet. Flera personer framhåller handledarnas inkompetens som handledare, deras oetiska förhållningssätt, brist på ansvar och att personen inte fått konstruktiv kritik. I ett fall har doktoranden blivit utsatt för förtryck och mobbning.

Andra menar att det borde vara tydligare och finnas bättre möjligheter till hjälp i de fall handledningen inte fungerar. Information om detta borde upprepas under utbildningen.

I flera fall framhåller doktoranderna att det var de biträdande handledarnas intresse för avhandlingsarbetet och deras ansvarstagande som möjliggjorde att man fullföljde studierna. Det kommenteras att handledning borde ske mer planlagt och att handledare borde ges mer utbildning, utveckla idéer och dela med sig av erfarenheter och nätverk.

Möjligheterna att byta handledare borde förbättras. Trots att doktoranden påpekat brister har det inte alltid hjälpt. I andra fall har doktoranden bytt handledare sent i utbildningen och därigenom fått stöd för att avsluta studierna.

I detta sammanhang påpekas att doktoranderna borde få information om var handledning kan bestå för att vara mer förberedd. Man framhåller att kontroll- och uppföljningssystem är fokuserat på doktoranden medan handledare inte utsätts för samma krav.

En kommentar aktualiserar tiden för handledning. Umeå universitets regler för utbildning på forskarnivå anger att minst 100 klocktimmar per år ska ges för en heltidsdoktorand. I detta fall efterlyser doktoranden mer tid vilket skulle underlätta för doktorander som skriver monografier att få mer kontinuerlig kontakt med handledarna.

Delar av innehållet i utbildningen har upplevts som politiserat i ett fall. Kursledare har tydligt visa sin politiska uppfattning istället för att ge doktorander möjlighet att bilda sig en egen uppfattning.

En stor del av kommentarerna beskriver **arbetsmiljön**. Den beskrivs som bristfällig och kontraproduktiv, den främjar inte kreativitet eller nytänkande. Anställningsvillkoren och nedskärningar bidrar istället till oro och rädsla, som beskrivs som ett strukturellt problem där den enskilda individen själv ofta får lösa problemen. Ensamhet beskrivs som en stressfaktor.

Förhållandena vid institutionerna eller i forskargruppen har inte alltid varit positiva och borde förbättras. Bland annat anser en doktorand att han/hon har fått agera som en extraresurs i institutionsarbetet. En kommentar beskriver att man varit ensam i sitt avhandlingsarbete. Det har även funnits upplevelser av personal som hindrade och försvårade studierna.

Den psykosociala arbetsmiljön har försämrats i och med att personerna har blivit färre. Det kan visa sig att man inte får information om gruppen och ekonomin. Det kan även inverka på att vissa personer i gruppen favoriseras.

Några kommentarer belyser problemet med hot och kränkande särbehandling. Man efterlyser riktlinjer för hur personalen ska hantera sådana situationer. Den akademiska miljön kommenteras även som ett system med dåliga förhållanden där det är lätt att slukas av detta.

En annan aspekt är den fysiska arbetsmiljön. I kommentarerna påtalas att det varit dålig luft, bullrigt och kallt.

Under tiden som doktorand har man olika erfarenheter och upplevelser som inte alltid är positiva. Dit hör **arbetstiden** och i några fall framgår det att det varit en stressig tid som kan leda till psykisk ohälsa. Det kan krävas mer än en 40-timmars arbetsvecka för att klara utbildningen.

IT-tekniken borde utvecklas så att doktorander ges större möjligheter att studera på andra orter än Umeå. En internetuppkoppling borde vara lika mycket värd som en fysisk träff. Det blir mer effektivt, miljöbesparande och spar tid istället för resor för möten.

En annan aspekt som kommenteras är problemet med att beräkna förlängning till följd av särskilda skäl. En automatisk beräkning efter frånvaro efterfrågas. För mycket tid har gått åt för doktoranden att själv räkna ut tiden för förlängning.

I kommentarerna diskuteras även att tiden för disputation ändrades, den tidigarelades, vilket orsakade stress. Likaså har samtal om tidpunkten för när man går från ett steg till ett annat i den så kallade doktorandtrappan orsakat stress.

En kommentar är att det har gått åt mycket tid för textproduktion som inte kan användas i avhandlingen. Det kan ha varit en påfrestande tid med en tidsbegränsad anställning med krav på publikationer och avklarade kurser. Hit hör även att färre doktorander vid en institution ger större krav på undervisning för doktorander. Detta har upplevts stressande.

Det kommenteras att **kurserna** har varit bra. En kurs i doktoranders rättigheter och skyldigheter efterfrågas. I ett annat fall föreslås att kurserna i medicinsk vetenskap delas upp i kurser för tillämpad vetenskap och preklinisk/klinisk vetenskap.

Aktiviteterna i en **forskarskola** ifrågasätts i några kommentarer. En doktorand efterlyser ett mer drivet ledarskap för doktorander både i grupp och enskilt. En annan ifrågasätter administrationen och att doktorander inte behandlas lika.

En aspekt som lyfts fram är problematiken med att vara **klinisk forskare** och svårigheterna att kombinera den kliniska verksamheten med den vetenskapliga. Det kräver mer arbetsinsats än en heltidsanställning. Det upplevs slitsamt och negativt för hälsan.

Flera doktorander framhåller att institutionerna och studierektorerna borde vara mer insatta och fokusera på vilka **framtida karriärmöjligheter** inom akademien och utanför akademien som finns både i Sverige, men även utomlands. Studierektorerna borde även uppmuntra doktorander till att förbereda sig för att söka postdoktorala anställningar. Diskussioner om framtida karriärer kan ske reguljärt under utbildningen och borde informeras om tidigt i utbildningen.

Flera kommentarer påpekar att det är **för mycket byråkrati** och att universitetet borde minska detta. Mycket av tiden går åt till formalia och administration som tagit mycket tid och "för att följa med". Fokus borde ligga på forskning istället för att till exempel "så många blanketter skapas". Doktoranderna borde kunna satsa mer tid på att "söka finansiering för fortsatt forskning".

Samtidigt påpekas att universitetet bör sträva efter att systemet med uppföljning förbättras så att det inte enbart blir en pappersprocess.

En annan aspekt som kommenteras är att tryckning av avhandlingar borde kunna upphandlas av flera tryckerier.

Slutligen kommenteras **enkäten**. En person efterlyser fler svarsalternativ till vissa frågor.

Bilaga 2.
ENKÄTFRÅGORNA PÅ SVENSKA

1. ***Kön***
Välj alternativ:
Kvinna   Man

2. ***Ålder***
Välj alternativ:
- 29 år   30-39 år   40-49 år
50-59 år   60 - år

3. ***Är du gift/sammanboende?***
Välj alternativ: Ja   Nej

4. ***Har du hemmavarande barn under 18 år?***
Välj alternativ: Ja   Nej

5. ***Har dina föräldrar examen om minst 3 år från universitet/högskola?***
Välj alternativ:
Ja båda
Ja, en av dem
Nej
Vet ej

6. ***Vilket år blev du antagen till utbildningen?***
Ange årtal

7. ***Fakultet***
Välj alternativ:
Humanistisk fakultet
Medicinsk fakultet
Samhällsvetenskaplig fakultet
Teknisk-naturvetenskaplig fakultet

8. ***Var tog du din grundutbildningsexamen?***
Välj alternativ:
Umeå universitet
Annat lärosäte i Sverige
Annat lärosäte i Norden
Annat lärosäte i Europa utanför Norden
Annat lärosäte utanför Europa

9. ***Vilket var ditt huvudsakliga motiv till att börja forskarstudierna?***
Välj alternativ:
Eget ämnesintresse
Lärar-/forskarkarriär inom högskola/universitet
Lärare/forskare utanför högskola/universitet
Annan karriär
Annat

10. **Har du formellt deltagit i en forskarskola vid Umeå universitet?**
Välj alternativ: Ja   Nej
11. **Var deltagandet i en forskarskola avgörande för valet att påbörja forskarstudierna?**
Välj alternativ: Ja   Nej
12. **I vilken utsträckning stämmer följande påstående om dina forskarstudier?**
Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala, där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:
Om du får välja skulle du återigen välja forskarstudier vid Umeå universitet
13. **Du som svarade nej på fråga 12 skulle du då välja forskarstudier vid ett annat lärosäte?**
Välj alternativ: Ja   Nej
Kan inte ta ställning
14. **Rekommenderar du forskarstudier vid Umeå universitet till andra?**
Välj alternativ: Ja   Nej
Kan inte ta ställning
15. **I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om den vetenskapliga miljön?**
Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:
Möjligheterna att delta i nationella och internationella konferenser och workshops var goda
Jag har deltagit i en eller flera internationella konferenser/workshops
Jag har tillbringat en del av studierna vid ett internationellt universitet
Den vetenskapliga miljön var kreativ och inspirerande
Utbildningen har gett mig tillgång till formaliserade vetenskapliga nätverk
16. **Instämmer du i följande påståenden om arbetsmiljön?**
Välj alternativ   Ja   Nej   Kan inte ta ställning
Introduktionen på institutionen fungerade väl
Arbets- och studiemiljön vid institutionen var god
17. **Har du varit sjukfrånvarande längre tid än 14 dagar sammanhängande under det senaste läsåret?**
Välj alternativ: Ja   Nej
18. **Har du varit sjukfrånvarande längre tid än 14 dagar sammanhängande tidigare under studierna?**
Välj alternativ: Ja   Nej
19. **Har du upplevt stress under studietiden som haft negativa konsekvenser för hälsan?**
Välj alternativ:
Ja, ofta
Ja, ibland
Ja, någon enstaka gång
Nej
20. **Har du blivit utsatt för kränkande särbehandling eller trakasserier under studierna?**
Välj alternativ:
Nej
Ja, av handledare
Ja, av andra doktorander
Ja, av lärare/forskare

Ja, av annan personal

Ja, av flera personer

21. **Kränkningarna/trakasserierna hade samband med**

Välj alternativ   Ja   Nej:

Din könstillhörighet

Din sexuella läggning

Din etniska tillhörighet

Din religion/trosuppfattning

Ditt funktionshinder

Din ålder

Annat

22. **Vilken typ av kränkningar/trakasserier var du utsatt för?**

Välj alternativ   Ja   Nej:

Kränkande språkbruk

Skriftliga kränkningar

Förtal

Utfrysning

Osynliggörande

Förföljelse

Hot

Ovälkommen beröring

Annat

23. **I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om utbildningen?**

Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Jag tog del av information om vilka kunskaper och färdigheter som utbildningen skulle ge

Jag tog del av information om doktoranders rättigheter och skyldigheter under studietiden

Jag tog del av information om regler och föreskrifter för utbildningen

Kurserna var relevanta för utbildningen

Kvaliteten på kurserna var hög

24. **Hur många timmar lade du som heltidsdoktorand uppskattningsvis ner på studierna under en normal arbetsvecka under det senaste året?**

Ange antalet timmar

25. **Hur många timmar lade du som deltidspostdoktorand uppskattningsvis ner på studierna under en normal arbetsvecka det senaste året?**

Ange antalet timmar

26. **Var resurserna för utbildningens genomförande tillräckliga?**

Välj alternativ: Ja   Nej

27. **Var resurserna för konferenser och workshops etc. tillräckliga?**

Välj alternativ: Ja   Nej

28. **Huvudhandledaren var**

Välj alternativ: Kvinna   Man   Hade ingen

29. **Biträdande handledare var**
 Välj alternativ: Kvinna   Man   Hade ingen
30. **Ytterligare biträdande handledare var**
 Välj alternativ: Kvinna   Man   Hade ingen
31. **Extern lärare/forskare i referensgrupp (eller motsvarande grupp/examinator var)?**
 Välj alternativ: Kvinna   Man   Hade ingen
32. **Fungerade handledningen tillfredsställande?**
 Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning
33. **Vem gav mest handledning i praktiken?**
 Välj alternativ:
 Huvudhandledare
 Biträdande handledare
 Annan lärare/forskare
 Annan person
 Kan inte ta ställning
34. **Uppskatta hur ofta du fick handledning under studietiden**
 Välj alternativ:
 Minst en gång i veckan
 Minst en gång i månaden
 Mindre än en gång i månaden
 Någon gång per år
 Kan inte ta ställning
35. **Har du övervägt att byta handledare under studietiden?**
 Välj alternativ
 Nej
 Ja, eftersom jag inte fick tillräcklig handledning
 Ja, eftersom jag inte fick relevant handledning
 Ja, av andra orsaker
36. **Har du bytt handledare under studietiden?**
 Välj alternativ:
 Nej
 Ja, jag fick inte handledning i tillräcklig utsträckning
 Ja, jag fick inte relevant handledning
 Ja, handledaren lämnade sin befattning
 Ja, jag bytte forskargrupp
 Ja, av andra orsaker
37. **Hade du Umeå universitets Individuell studie- och finansieringsplan med uppföljning?**
 Välj alternativ: Ja   Nej
38. **Hur ofta följdes Individuell studie- och finansieringsplan upp?**
 Välj alternativ:
 Minst en gång per år
 Minst en gång under studietiden

Aldrig
Hade ingen

39. **Fungerade uppföljningarna tillfredsställande?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

40. **Undervisade du inom universitet/högskola under studietiden?**

Välj alternativ:

Ja, mindre än 10 procent
Ja, upp till och med 20 procent
Ja, över 20 procent
Nej

41. **Rekommenderar du andra doktorander att undervisa under studietiden?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

42. **Hade du annan meritering än undervisning under studietiden?**

Välj alternativ:

Nej
Ja, annan institutionstjänstgöring
Ja, kliniktjänstgöring
Ja, inom offentlig sektor
Ja, inom privat sektor
Ja, studentfackliga uppdrag
Ja, annan

43. **Rekommenderar du andra doktorander att ha annan meritering än undervisning under studietiden?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

44. **Tog du del av information om pedagogisk/annan meritering innan du började meriteringen?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

45. **Blev studierna lidande av undervisning?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

46. **Blev studierna lidande av annan meritering?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

47. **Tog du del av information om vad som förväntades av dig innan och under disputationen?**

Välj alternativ: Ja   Nej   Kan inte ta ställning

48. **I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om utbildningen?**

Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Kraven under studierna var rimliga

Jag tog del av information om kunskapsmålen för utbildningen

Utbildningen har gett mig relevanta kunskaper inför en fortsatt karriär

Utbildningen har gett mig relevanta färdigheter inför en fortsatt karriär

49. ***I vilken mån stämmer följande påståenden om kunskapsmålen?***

(Examensmålen enligt högskoleförordningen bilaga 2) Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Jag har tillräckliga kunskaper för ett brett kunnande inom och en systematisk förståelse av mitt forskningsområde
Jag har tillräckligt djupa och aktuella kunskaper inom mitt eget avgränsade forskningsområde
Jag har tillräckliga kunskaper vetenskaplig metodik i allmänhet
Jag har tillräckliga kunskaper i mitt eget specifika forskningsområdes metoder i synnerhet

50. ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om kunskapsmålen?***

(Examensmålen enligt högskoleförordningen bilaga 2) Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att visa förtrogenhet med vetenskaplig analys och syntes
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att självständigt kritiskt granska och bedöma nya och komplexa företeelser och frågeställningar
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att kritiskt, självständigt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar

51. ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om kunskapsmålen?***

(Examensmålen enligt högskoleförordningen bilaga 2) Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att planera och med adekvata metoder granska och värdera forskning och andra kvalificerade uppgifter
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att genom egen forskning väsentligen bidra till kunskapsutvecklingen
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat

52. ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om kunskapsmålen?***

(Examensmålen enligt högskoleförordningen bilaga 2) Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att identifiera behov av ytterligare forskning
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att inom forskning och utbildning, samt i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling
Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att inom forskning och utbildning, samt i andra kvalificerade professionella sammanhang stödja andras lärande

53. ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om kunskapsmålen?***

(Examensmålen enligt högskoleförordningen bilaga 2) Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Jag har tillräcklig färdighet och förmåga att visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet
Jag har tillräcklig förmåga att göra forskningsetiska bedömningar
Jag har tillräcklig förmåga att visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar
Jag har tillräcklig förmåga att visa fördjupad insikt om vetenskapens roll i samhället
Jag har tillräcklig förmåga att visa människors ansvar för hur vetenskapen används

54. ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om utbildningens resultat?***

Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:
Jag har tillräcklig färdighet att söka forskningsfinansiering

Jag har tillräcklig färdighet att svara för vetenskaplig ledning
Jag har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom offentlig sektor
Jag har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom privat sektor
Jag har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom eget företag

55. ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden om framtida yrkesinriktning?***

Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning:

Handledaren/handledarna har diskuterat min framtida karriär med mig
Jag har tagit del av annan information om framtida karriär
Jag vill fortsätta forska efter examen
Jag vill undervisa inom högre utbildning efter examen
Jag vill arbeta inom sjukvården efter examen
Jag vill arbeta inom offentlig sektor (utanför universiteten och sjukvården) efter examen
Jag vill arbeta inom privat sektor efter examen
Jag vill arbeta inom eget företag efter examen

56. ***Hur ser din sysselsättningssituation ut efter examen?***

Välj alternativ: Ja   Nej

Anställning vid Umeå universitet
Anställning vid annat nationellt lärosäte
Anställning vid internationellt lärosäte
Anställning inom sjukvården
Annan anställning inom annan offentlig sektor
Anställning inom privat sektor
Har eget företag
Avser starta eget företag
Annan sysselsättning
Har ingen anställning

57. ***Jag anser att det behövs förändringar för att förbättra utbildningens kvalitet inom följande områden***

Här följer svarsalternativ på en 6-gradig skala där 1 betyder Stämmer inte alls och 6 betyder Instämmer helt samt alternativet Kan inte ta ställning.

Eventuella motiveringar anges under fråga 58.

Den vetenskapliga miljön
Arbetsmiljön
Informationen
Kurserna
Handledningen
Kunskapsmålen
Framtida yrkesinriktning

58. ***Det här vill jag också framföra***

Fritextfält

Bilaga 3.

GRAFER ÖVER ENKÄTSVAREN FÖR VARJE FRÅGA OM KUNSKAPSMÅLEN OCH ANDRA FÄRDIGHETER SOM UMEÅ UNIVERSITET ANSER VARA VÄRDEFULLA

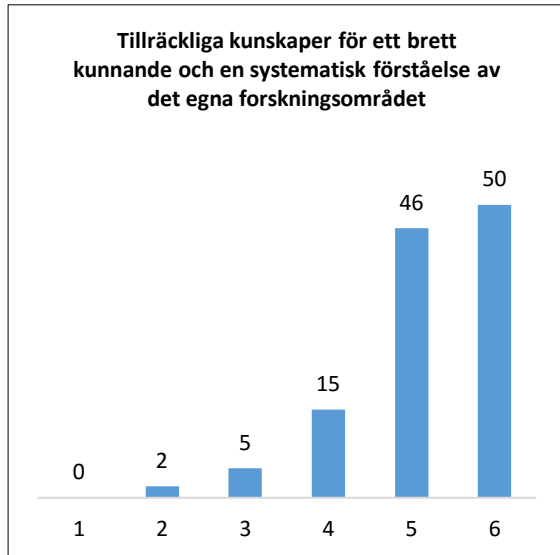

Fig. 1. Staplarna anger antal personer som svarade att man har brett kunnande och systematisk förståelse av forskningsområdet. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 4 inte ta ställning.

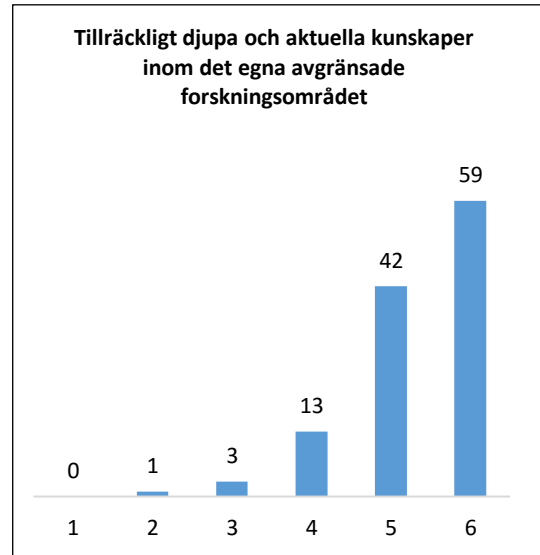

Fig. 2. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräckligt djupa och aktuella kunskaper inom det egna avgränsade forskningsområdet. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 4 inte ta ställning.

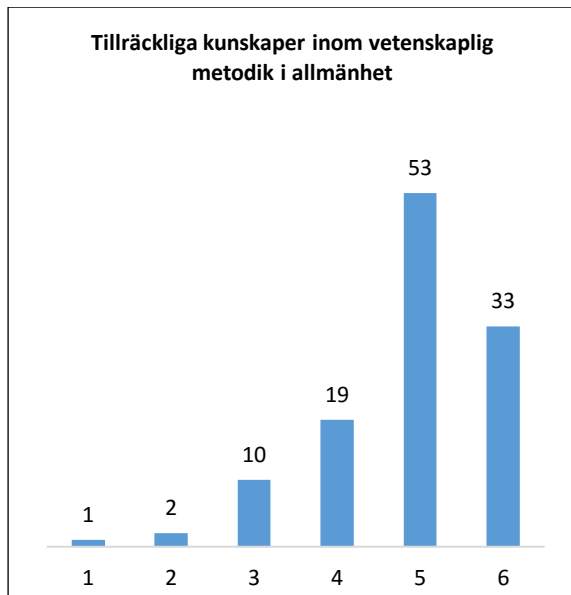

Fig. 3. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräckliga kunskaper inom vetenskaplig metodik i allmänhet. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 121 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 2 inte ta ställning.

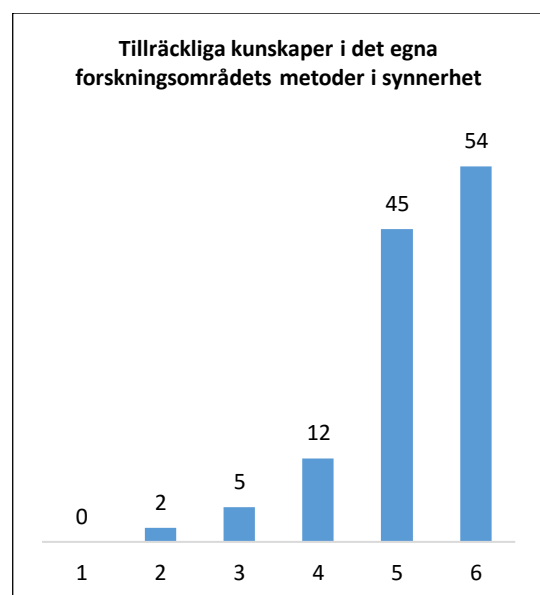

Fig. 4. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräckliga kunskaper i det egna specifika forskningsområdets metoder i synnerhet. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 4 inte ta ställning.

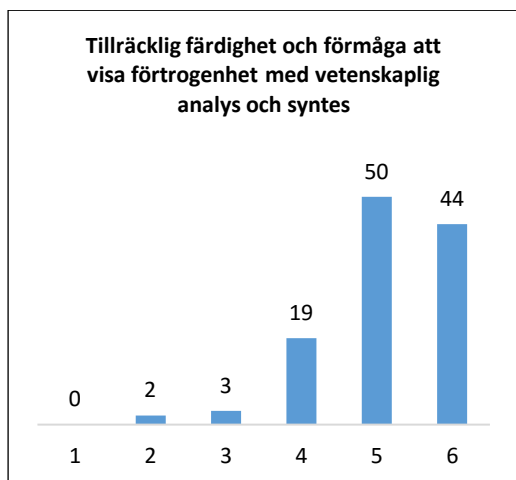

Fig. 5. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att visa förtrogenhet med vetenskaplig analys och syntes. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

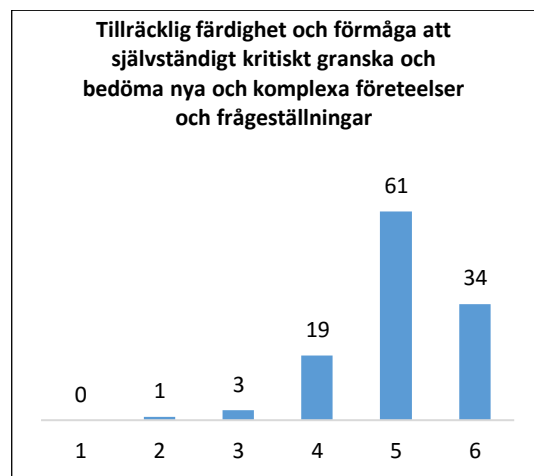

Fig. 6. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att självständigt och kritiskt granska och bedöma nya och komplexa företeelser och frågeställningar. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 4 inte ta ställning.

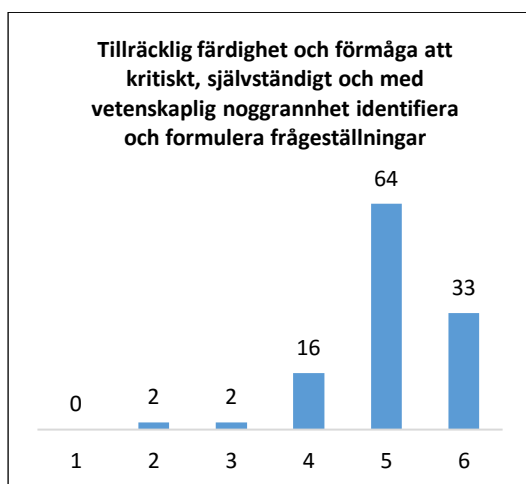

Fig. 7. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att självständigt, kritiskt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

Fig. 8. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

Fig. 9. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att planera och med adekvata metoder granska och värdera forskning och andra uppgifter. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 4 inte ta ställning.

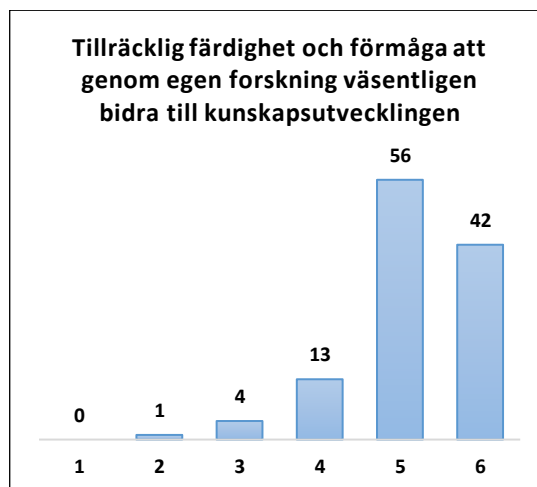

Fig. 10. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att genom egen forskning väsentligen bidra till kunskapsutvecklingen. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 6 inte ta ställning.

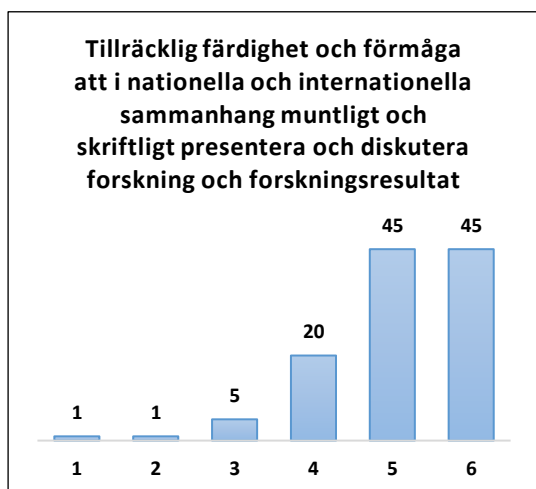

Fig. 11. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att genom egen forskning bidra till kunskapsutvecklingen. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

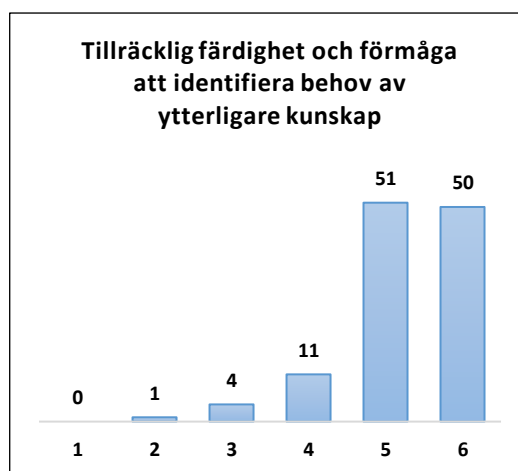

Fig. 12. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

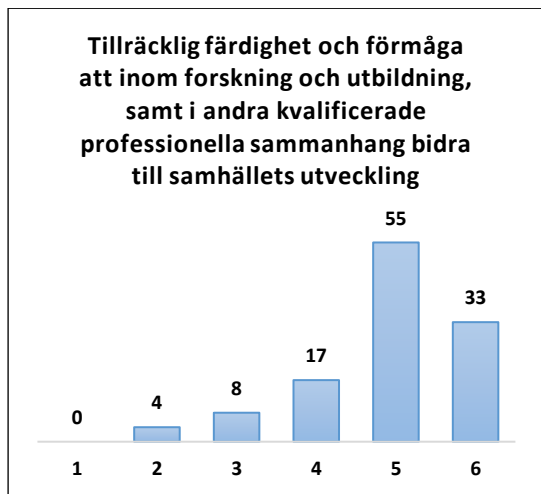

Fig. 13. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att inom forskning och utbildning, samt i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

Fig. 14. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet och förmåga att inom forskning och utbildning, samt i andra kvalificerade professionella sammanhang stödja andras lärande. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

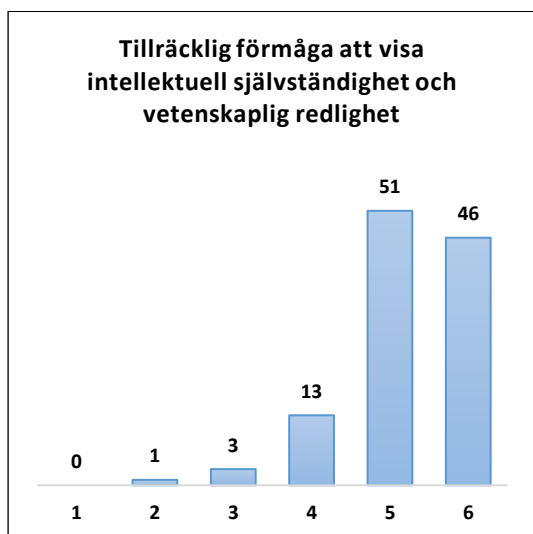

Fig. 15. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig förmåga visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 8 inte ta ställning.

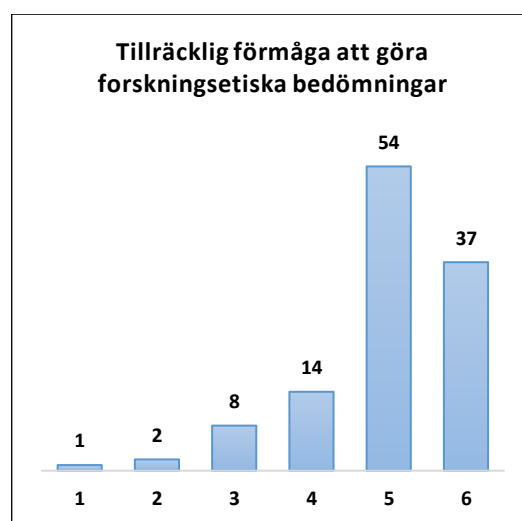

Fig. 16. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 6 inte ta ställning.

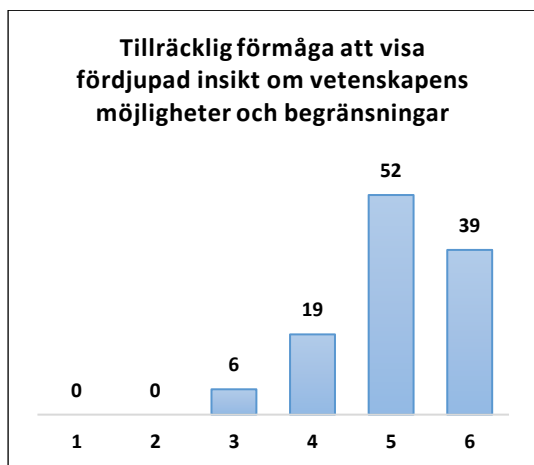

Fig. 17. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig förmåga att visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 6 inte ta ställning.

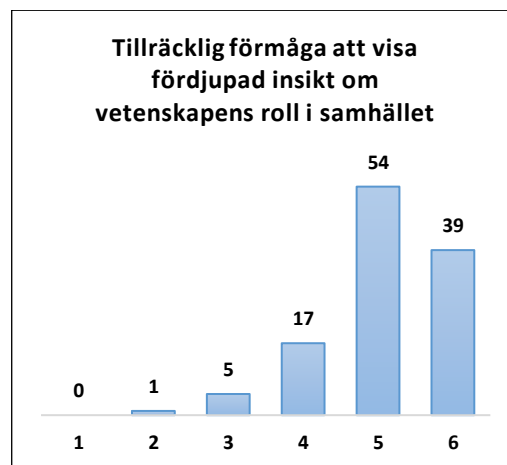

Fig. 18. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig förmåga att visa fördjupad insikt om vetenskapens roll i samhället. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 6 inte ta ställning.

Fig. 19. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig förmåga att visa människors ansvar för hur vetenskapen används. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 12 inte ta ställning.

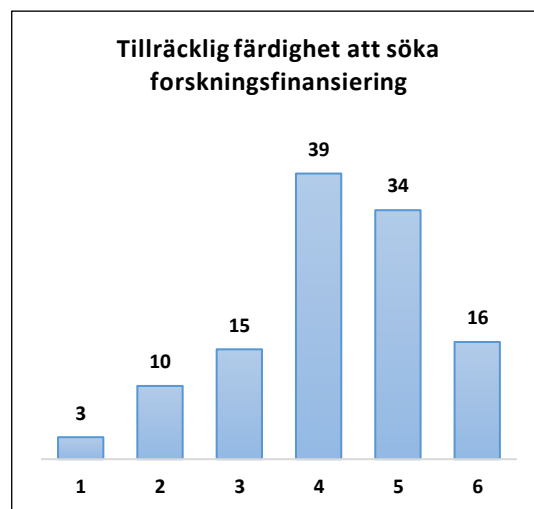

Fig. 20. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet att söka forskningsfinansiering. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

Fig. 21. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet att svara för vetenskaplig ledning. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 5 inte ta ställning.

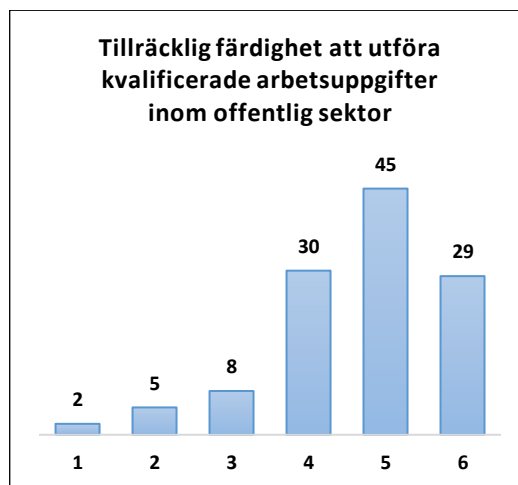

Fig. 22. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom offentlig sektor. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 9 inte ta ställning.

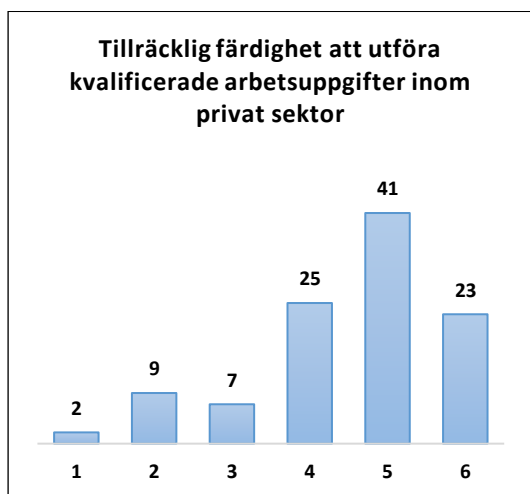

Fig. 23. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom offentlig sektor. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 15 inte ta ställning.

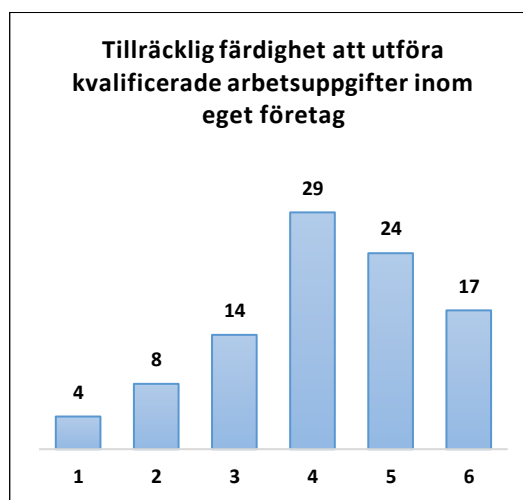

Fig. 24. Staplarna anger antal personer som svarade att man har tillräcklig färdighet att utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom eget företag. 1 anger Instämmer inte alls och 6 anger Instämmer helt. 122 personer besvarade frågan. Av dessa kunde 26 inte ta ställning.

UMEÅ UNIVERSITET

Planeringsenheten

901 87 Umeå

090 786 50 00

www.umu.se